

**WILEY-
BLACKWELL**

The Scandinavian
Journal of Economics

Review: [untitled]

Author(s): Erik Ruist

Source: *Ekonomisk Tidskrift*, Årg. 50, n:r 1 (Mar., 1948), pp. 50-53

Published by: [Blackwell Publishing](#) on behalf of [The Scandinavian Journal of Economics](#)

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/3438190>

Accessed: 21/10/2011 07:02

Your use of the JSTOR archive indicates your acceptance of the Terms & Conditions of Use, available at
<http://www.jstor.org/page/info/about/policies/terms.jsp>

JSTOR is a not-for-profit service that helps scholars, researchers, and students discover, use, and build upon a wide range of content in a trusted digital archive. We use information technology and tools to increase productivity and facilitate new forms of scholarship. For more information about JSTOR, please contact support@jstor.org.

Blackwell Publishing and The Scandinavian Journal of Economics are collaborating with JSTOR to digitize, preserve and extend access to *Ekonomisk Tidskrift*.

<http://www.jstor.org>

slag kunna förbises till följd av att det formella studiet av marknadsanpassningar ofta sker inom en löjligt trång ram. Walker har därför skisserat en s. k. »theory of extra-market operations», avsedd att metodiskt rikta uppmärksamheten på dessa handlingars målsättningar och former. De sistnämnda omfatta bland annat såväl våld som propaganda. Flera av institutionalisterna, icke minst Commons, ha tidigare odlat denna terräng.

På samma enkla och pragmatiska sätt försöker W. metodiskt komma till rätta med sådana förändringar i förutsättningarna om det ekonomiska systemets struktur, som äro avgörande för värdet av alla ekonomiska prognoser.

Behandlingen av nationalekonomins värdepremisser i detta arbete är uppfriskande. Förf:s kapitel om »neutralitetsillusionen» kommer bra nära den nyorientering i denna fråga som länge har behövts, dock utan att man kan säga att han markerar ett genombrott.

Hos Gambbs andas man en annan luft. Han är icke inställd på att direkt och omedelbart göra den ekonomiska expertens outhärliga praktiska arbete ännu nyttigare. I Veblens filosofi hade den rena forskardriften, »the instinct of idle curiosity», en betydande social funktion, som här skall komma till sin rätt. Ännu så länge äro vi icke förbjudna att fritt ställa frågor, att intellektuellt pröva även avgörande faktorer i människornas ekonomiska verksamhet. Vi veta dock icke hur länge denna frihet kan bestå, och det är angeläget att forskardriften nu uppmuntras att fylla sina funktioner innan det eventuellt kan ha blivit för sent.

Förf:s eget bidrag i denna lilla skrift utgöres av en initierad och tankeväckande granskning av den institutionalistiska nationalekonomien. Dels vill han se till att icke Veblens eget salt skall förlora sin sälta, dels vill han granska efterföljarnas insatser. Härigenom får även den utomstående en orienterande vägledning. Riktningens grundläggande teser renodlas, Veblens psykologiska förutsättningar uttryckas med hjälp av nyare begreppsbildningar, och hans evolutionistiska tankegångar översättas till modernt språk.

De två här recenserade arbetena tillhöra icke den breda och snabbflytande keynesianska strömfloden. De ha kanske föga att säga dem, som till äventyrs anse att man här i Sverige redan har skapat en egen tillfredsställande ekonomisk teori, nämligen en dynamisk teori som har formulerats i bestämda lärosatser. För andra, som icke äga denna tro, kunna de vara ganska givande.

Tor Fernholm.

Foundations of Economic Analysis by Paul Anthony Samuelson. Harvard University Press, Cambridge, Mass. 1947. xii + 447 sid.

Titeln på föreliggande arbete tolkas lätt så att det utgör ett försök att bygga upp ett ekonomiskt system från grunden och utveckla det i en eller annan riktning. Så är emellertid inte fallet. Samuelson är en ekonom av den matematiska skolan, som litet grand von oben betraktar andra ekonomers resultat. Hans allmänna omdöme är hårt: »Take a

little bad psychologi, add a dash of bad philosophy and ethics, and liberal quantities of bad logic, and every economist can prove that the demand curve for a commodity is negatively inclined.» Förf:s huvudanklagelse går ut på att man alltför ofta, medvetet eller omedvetet, i resonemangen inför inskränkande förutsättningar utan att redovisa dem. Detta medför ofta risk för felslut. Om man använder ett matematiskt skrivsätt, är denna risk inte så stor, därför att man tvingas att på ett helt annat sätt precisera sina tankar.

Förf. är inte ekonometriker i vanlig mening, eftersom han inte bekymrar sig om någon statistisk prövning av hypoteserna. Han är en mycket spekulativt anlagd teoretiker, som skiljer sig från flertalet andra dylika endast genom sitt uttryckssätt. Det ligger i själva verket mycket nära till hands att som förf. gör söka systematiskt använda matematiska metoder i ekonomin. En mycket vanlig frågeställning är ju denna: om företeelsen A växer, inverkar detta på B dels genom C, så att B växer, dels genom D, så att B minskas. Vilken tendens är den starkaste? Matematiskt uttryckt innebär detta helt enkelt en fråga om tecknet på en partiell derivata, något som ofta kan fastställas rent logiskt utan tillgång till något siffermaterial.

Förf. behandlar det ena ekonomiska problemet efter det andra, framställer det med matematiskt skrivsätt, tar upp olika mer eller mindre »litterära» ekonomers diskussion i ämnet och påpekar felslut av olika slag som förekommit. På detta sätt framstå de olika avsnitten delvis som fristående essayer, sammanhållna endast av den gemensamma analysmetoden.

Bland de ekonomiska problem som upptagas till behandling må nämnas prisbildningsteorien, välfärdsekonomi, indexteori och vissa dynamiska problem. Som ett exempel på förf:s metoder skall här refereras hans diskussioner av Keynes' teorier. Dennes tre fundamentala samband kunna uttryckas med följande ekvationer:

$$1) \quad C(i, Y) - Y + I = -a$$

där i är räntan, Y inkomsten, I investeringarna, C konsumtionsfunktionen och a en parameter, vars förändring representerar en »shift» i konsumtionsbenägenheten.

$$2) \quad F(i, Y) - I = -\beta$$

där F är kapitalets gränseffektivitet och β en annan parameter, som stiger, då gränseffektiviteten rör sig uppåt.

$$3) \quad L(i, Y) = M$$

där L är likviditetspreferensen och M den existerande penningmängden.

Man brukar a priori på grundval av empirisk erfarenhet anta att konsumtionen stiger med inkomsten, liksom kapitalets gränseffektivitet, medan den senare sjunker med stigande ränta, vidare att likviditetspreferensen stiger med inkomsten och sjunker med stigande ränta. Konsumtionens beroende av räntan antages vara av mindre betydelse. Vad vi nu äro intresserade av är hur C , F och L reagera för förändringar i a , β

och M . Om endast de tre ovanstående ekvationerna äro givna, äro emellertid inte dessa reaktioner entydiga. För att de skola bli detta måste därför ytterligare antaganden göras. Förf. ställer upp två alternativ.

A. Antag att relationerna 2) och 3) »värka ut» på mycket kort tid, så att de kunna antagas gälla vid varje tidpunkt. Antag också att I avser den planerade investeringen och att denna kvantitet är lika med faktisk sparande-investering endast vid ett jämviktsläge. Om konsumtionen ökas, tendera investeringarna att sjunka under den planerade nivån, så länge inkomsten förblir oförändrad. En sådan differens utgör sålunda en press uppåt på inkomsten, varför man ledd att formulera ett antagande så: inkomstförändringen är proportionell mot skillnaden mellan planerad och faktisk sparande-investering. För att systemet inte skall råka in i en kumulativ process, måste vissa villkor vara uppfyllda, som innebära, att en ökad gränseffektivitet hos kapitalet 1) höjer räntan och 2) ökar inkomsten; en stegrad konsumtionsbenägenhet 3) höjer räntan och 4) ökar inkomsten. För att bestämma övriga derivators tecken räcka inte ens dessa förutsättningar. Om vi ytterligare anta, att räntan hålles konstant genom centralbankens ingripande, erhålles emellertid, att 5) den marginella konsumtionsbenägenheten plus den marginella investeringsbenägenheten är mindre än 1 samt 6) en ökning av penningmängden ceteris paribus sänker räntan.

Anta vi förutom ovanstående, att sparandet vid given inkomstfördelning stiger med räntan eller åtminstone inte sjunker så mycket som investeringarna, erhålles ytterligare: en ökning i penningmängden 7) höjer inkomsten och 8) ökar investeringarna samt 9) ökad gränseffektivitet hos kapitalet ökar investeringarna. De sålunda uppnådda resultaten kunna sammanfattas i följande tabell:

	i	Y	I
Ökning av konsumtionsbenägenheten	$a +$	$+$	$?$
Ökning av kapitalets gränseffektivitet ..	$\beta +$	$+$	$+$
Ökning av penningmängden	$M -$	$+$	$+$

B. Antag nu i stället för ovanstående, att konsumtionen är en funktion av inkomsten under föregående tidsperiod. Om här den marginella investeringsbenägenheten är mindre än 1, erhålles samma teckenbestämningar som ovan. I det ovanliga, men tänkbara fall, då den marginella investeringsbenägenheten är större än 1 och samtidigt den marginella konsumtionsbenägenheten inte är för stor, erhålles följande teckentabell:

	i	Y	I
a	$-$	$-$	$?$
β	$-$	$-$	$?$
M	$-$	$?$	$?$

Den enda sats som gäller någorlunda allmänt skulle alltså vara att en ökning av penningmängden sänker räntan.

Även för den som inte går med på förf:s tolkning av Keynes visar detta exempel med all önskvärd tydlighet vikten av att man preciserar förutsättningarna för sina slutsatser. Även framställningen i övrigt är

belyst med lärrika exempel och förtjänar att läsas och begrundas. Det är därför synd att boken matematiskt sett ligger på en så hög nivå, att sannolikt ganska få ekonomer kunna njuta av den utan att lägga ned alltför mycket arbete på den. Förf. säger själv, att han vill vända på Marshalls ord, att »it seems doubtful whether any one spends his time well in reading lengthy transformations of economic doctrines into mathematics, that have not been made by himself». Resultaten äro därför inte överallt översatta till klartext, utan redovisas ibland endast på det chifferspråk, som en matematisk formel utan tvivel utgör för alltför många ekonomer. Förf. har också känt ett behov att beskriva vissa matematiska metoder i två appendices på tillsammans 84 sidor, det ena behandlande maxima och kvadratiska former, det andra differens-ekvationer. Det är tillrådigt för den som vill tränga djupare in i boken att börja med dessa appendices, särskilt som vissa beteckningar inte helt överensstämja med de här i Sverige brukliga. Utan någon som helst kunskap om matristeori och integralkalkyl är det dock inte sannolikt, att boken är njutbar ens med hjälp av appendices' lärdomar.

Erik Ruist.

KEYNES' SYSTEM OCH DE EKONOMETRISKA SANNINGARNA

The Keynesian Revolution by Lawrence L. Klein. New York 1947. 218 s.

Denna lilla bok om Keynes' teoretiska system har väckt stor och berättigad uppmärksamhet bland ekonomer i USA och England. Kleins arbete är i hög grad värt uppmärksamhet även utanför fackmännens krets. Ty boken ger på ett klart och lättillgängligt sätt huvudtankarna i den moderna diskussion, som följt på publikationen av Keynes' »revolutionära» arbete: *The General Theory of Employment, Interest and Money*, och gör detta under anknytning till aktuella problem omkring den ekonomiska politiken. Klein är matematiker och starkt orienterad mot den ekonometriska skolan, knuten till Cowles Commission i USA, men är tack vare och kanske i någon mån också trots detta förhållande i stånd att framlägga sina stimulerande synpunkter på ett klart och lättfattligt sätt utan onödiga komplikationer. Komplikationer och matematiska bevis förlägger han i stället i likhet med Marshall till ett appendix. Klein är angelägen om, att redovisa även andra ekonomers teorier, även de rent »litterära» nationalekonomernas, för att visa hur de Keyneska doktrinerna vuxit fram, och i vilka avseenden de stå i skarp motsättning till äldre uppfattningar. Det är egentligen förvånande och beundransvärt hur mycket mark Klein förmår täcka på sitt begränsade utrymme. Stilen är visserligen koncentrerad men icke alls svårläst.

Vid en granskning av vad Klein säger om olika ekonomers insatser får man emellertid komma ihåg, att allt bedömes med utgångspunkt från Keynes' system i *General Theory* såsom varande det enda sanna och riktiga betraktelsesättet. Det är mycket karakteristiskt för Klein att han